

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtek. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in druge tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 7. marca 1918.

Leto XXXI.

Kmetijstvo in avstrijske finance.

Dolgotrajna vojska je tudi avstrijske finance popolnoma razrušila. Danes je Avstrija že veliko čez polovico svoje vrednosti zadolžena. In vsak gospodar bo rad priznal, da je velika umetnost rešiti propada tako posestvo, ki tiči precej čez polovico svoje vrednosti v dolgovi. Treba je velikanskega varčevanja, poleg tega velike pridnosti, in kar je glavno: treba je vse vire dohodkov do skrajnosti izrabiti in jih kolikor mogoče še zvečati. In pred to težko nalogo stoje danes avstrijski finančniki. Predvsem je gotovo to, da država davčnega vijaka ne sme dosti več navijati, če noče kmeta in tudi drugih stanov popolnoma uničiti, kajti s tem bi sama sebi zadržala vrat. Vsled previsokih davkov obubožani stanovi bi morali propasti ali si izven države iskati kruha in s tem bi propadla tudi država. Na povišanje davkov bi se mogla država le tedaj zanašati, ako bi v tistem razmerju, kakor povišuje davke, obenem tudi pospeševala dohodke posameznih stanov. Vzemimo n. pr. kmetijski stan. Država bi mogla le tedaj brez gotove velike škode na splošnem blagostanju povišati davke kmetickemu stanu, ako bi na drugi strani sorazmerno zvečala tudi kmetijske dohodke. Njeno geslo bi moralo biti: čim bogatejši kmetijski stan, tem močnejša država, tem trdnejše finance.

Pa še nekaj. Naša valuta se tudi po vojski ne bo hitro dvignila. In posledica bo, da bomo morali vse, kar se bo v Avstrijo uvažalo iz inozemstva, silno drago plačevati. Torej velike množine denarja bodo šle iz države, kar pa državnemu gospodarstvu gotovo znatno škoduje. Zato mora biti državi ve-

liko na tem ležeče, da kolikor mogoče veliko doma prideluje, če možno toliko, da se bo lahko veliko izvažalo v tuje države. Namesto uvoza izvoz, namesto stroškov dohodke.

In zdi se, da je država vendar začela misliti na to: kolikor mogoče pospeševati kmetijski stan zato, da pomnoži kmetu dohodke in s tem utrdi in zviša njegovo davčno moč, na drugi strani pa tudi zato, da zniža uvoz in pomnoži izvoz kmetijskih pridelkov. Seveda so pa mnjenja o tem, kako najuspešneje in obenem najceneje pospeševati kmetijstvo, zelo različna. Gotovo pa je, da država ne bo mogla in smela izpeljati za celo državo enotnega načrta, kajti v vsaki deželi so zemlja in razmere drugačne. Dobro bi bilo, da bi prepustila država v tem oziru zadnjo besedo deželnim kmetijskim strokovnim organizacijam, katerih vsaka za svojo deželo najbolje ve, kaj je primerno. Seveda bi bilo odločno napačno, ko bi hotela država glavni del teh stroškov za izboljšanje kmetijstva naprtiti kmetu, ki je itak vsled vojske znatno udarjen.

Ni dolgo tega, kar je avstrijski poljedelski minister razvil v državni zbornici načrt, kako izboljšati kmetijstvo. Povedal je, da misli država pospeševati kmetijstvo s tem, da bo zboljševala zemljo (melioracije), pospeševala večjo porabo umetnih gnojil, dvigala sadjerejo in zboljševala planine.

V čeli Avstriji je čez dva in pol milijona ha zemlje, ki jo je treba zboljšati, dober milijon tega pride na njive. Povprečno bo stala melioracija enega hektarja 2000 K. Tako zboljšana zemlja bi dala 10 q (meterskih centov) več žita na 1 ha, krompirja 70 q več, repe 140 q več, sena 23 q več. Množina vseh kmetijskih pridelkov, ki so znašali pred vojsko 311 milijonov centov, bi se zvišala na ta način za kakih 78 milijonov q.

Tudi na gnojenje bo država po vojski obračala večjo pozornost, posebno ker je zemlja zdaj radi pomanjkanja gnojil znatno izrabljena in izžeta. Umetno gnojenje se je v Avstriji v veliko škodo kmetijstva veliko premalo upoštevalo. Med tem ko so porabili v Belgiji na 1 hektar obdelane zemlje 274 kg umetnih gnojil, v Nemčiji 168 kg, smo bili v Avstriji le z 20 kg zadovoljni. Z umetnimi gnojili upa minister, da se bodo zvišali letni pridelki še za nadaljnjih 309 milijonov centov. Skupna vrednost vseh kmetijskih pridelkov bi potem znašala letno 4 milijarde kron, t. j. štiri tisoč milijonov kron, kar bi kmetijski stan močno utrdilo in tudi silno dvignilo državne finance. Množina sena bi se pa dvignila toliko, da bi lahko redili 1 milijon živine več, kar bi bilo zopet vredno kakih 1800 milijonov kron.

Seveda ne moremo upati, da se doseže to zboljšanje takoj prvo leto po vojski, a če se bo delalo vztrajno, po pametnih načrtih in po modri razdelitvi stroškov, se bo na vsak način pri naš poljedelstvo znatno povzdignilo.

Koroški Slovenci, na delo!

Vsa Slovenija se je že enoglasno in z navdušenjem izjavila za jugoslovansko deklaracijo, za svobodno jugoslovansko državo. Kajti če hočemo rešiti sebe, svoj narodni in svoj gospodarski obstoj, če nečemo biti sužnji in stradati drobtin, ki nam jih mečejo Nemci z vladne mize, je zadnji čas, da dobimo svojo lastno državo pod habsburškim žezlom. Koroški Slovenci se dosedaj še niso mogli dovolj izjaviti, nemška pest jih tišči k tlom, da jim ni mogoče govoriti. In vendar gre v prvi vrsti za vas. Kajti Vam bo izkopan prvi grob. Saj vidi-

te in sami čutite, kako preganjanje morate trpeti, kako ste povsod zapostavljeni, kako kradejo vašim otrokom iz srca materin jezik in ljubezen do njega. To, kar se godi na Koroškem s Slovenci, to se godi samo še s Slovaki na Ogrskem, drugače pa nikjer več na svetu. Sedaj pa je prišel čas, da oživi stari slovenski korotan, da oživi slovenski vojvodski prestol. Vaša rešitev se bliža, a ne bo se izvršila brez vas. Čim bolj boste sami zahtevali svobode, tem gotoveje vam bo dana. Sami pa ji lahko zadaste smrtni udarec, če je vsi enoglasno in brezpogojno ne zahtevate. Zato se podpisujte vsi za majniško deklaracijo, za svobodno jugoslovansko državo, ki bo v prvi vrsti rešila koroške Slovence izpod tujevega jarma. Ne bojte se ne žandarjev, ne vlade, ne nemških županov in okrajnih glavarjev, kajti notranji minister Toggenburg je naročil vsem koroškim oblastem, da morajo vsako preganjanje podpisovalcev jugoslovanske deklaracije opustiti. Ko bi se pa vendar kak žandar ali kak zagrizeni nemški okrajni glavar predrznil nagajati, naznanite takoj na Jugoslovanski klub, Dunaj I. Parlament. Kvišku!

Kaj bo z mirom?

Mir z Rusijo se je podpisal od obeh strank dne 3. t. m. Medtem ko so se vršila mirovna pogajanja v Brest-Litovskem in Bukareštu, pa so prodirale naše in nemške čete v notranjost Rusije, dosele so že pred Petrograd in v Kijev. Zaslepljeni po teh zmagah so se oglašali zopet vsenemški osvojevalci na tej in oni strani. Zmagovit mir hočejo. Celemu svetu hočejo narokovati mirovne pogoje. Ni jim še dovolj zmag, strast jim jemlje jasen pogled, da ne vidijo, kam jadramo. Prav je zaklical tem ljudem nemški vseučiliški profesor dr. Lamaš: »Če bo vojska še dalje trajala, bo Evropa uničena, Amerika oslabiljena in Japonska se bo krohotala kot svetoven dedič.« In že prihajajo poročila, da se Japonska pripravlja na pohod v Evropo, daleč je še čas njihovega prihoda, toda računati moramo z dejstvom, da nas njihov prihod oddalji od miru za leta in leta. In čemu? Mar li zato, ker gotovi ljudje nočejo sporazumnega miru, ki bo enkrat za vselej uničil njihove nade na svetovno gospodstvo, prinesel vsem narodom enake pravice. Daleč smo še od časa, ko pridejo ti pohlepneži do spoznanja. Avstrijska gosposka zbornica vsebuje še lepo vrsto teh vojnih hujskačev, ki jemljejo ugled državi, v kateri mora biti prostora za vse narode, v kateri naj ne bo gospodarjev in hlapcev. Ljudstva žele miru, pravičnega za vse narode. V nemškem državnem zboru je govoril državni kancler Hertling; odgovarjal je Wilsonu na njegove štiri temeljne točke predpogojev za svetoven mir. V splošnem je izjavil, da se strinja z njimi, a v podrobnem je navajal razne zadržke. A cel govor je bil spravljivejši kot kdaj prej. Grofu Hertlingu je odgovoril tudi že angleški zunanji minister Balfour, da mu je

nemogoče sesti k mirovnim pogajanjem, dokler Nemčija ne sprejme Wilsonovih štirih temeljnih točk brez raznih pridržkov. Izjavil je, da bo Anglija toliko časa nadaljevala vojno, da bo Nemčija pripravljena razpravljati o alzaško-lorenškem vprašanju, da ne bo nadalje barantala z narodi kot s sužnji, da se odpove politiki pohlepa in upošteva koristi vseh prizadetih narodov.

Pogajanja z Rumuni nič kaj ne napredujejo. Bolgari hočejo Dobrudžo, Rumuni pa nečejo o tem nič slišati. Ogrska vlada tudi pošlje svoje odposlance k pogajanjem, zakaj pa avstrijski narodi nimajo te pravice, da bi se udeleževali mirovnih pogajanj? Zakaj ni enaka pravica povsod?

Tako se bije boj za mir. Bog daj, da zmaga pamet in ne surova sila.

Pregled po svetu.

Državni zbor. Pretekli teden je bilo v državnem zboru ravno narobe: poslanska zbornica je samevala, gosposka zbornica pa je oživela. Stari gospodje so se namreč ogrevali za osvajaško politiko sosednih Nemcev. Poudarjali so, da si ne morejo misliti pravega miru za Avstrijo brez Lovčena, brez Belgrada in brez bolj zavarovanih mej proti Italiji. Ugovarjal je edino znani vseučiliški profesor dr. Lamaš: Če bo vojska še dalje trajala, kakor hočejo nemški vojni hujskači, bo Evropa opustošena, Amerika oslabiljena, Japonska pa bo postala gospodarica nad Evropo in Ameriko. Če je ententa pripravljena razpravljati o miru pod pogojem, da postane Alzacija-Lorena zvezna nemška država z ustavo, ki si jo ljudstvo samo določi, potem mi Avstriji pač nimamo nobenega vzroka več, da bi nadaljevali vojsko na ljubo pruskemu aneksionizmu in militarizmu. Stopiti moramo v pogajanja z našimi nasprotniki in povedati mirovne pogoje. Nato je prišla na glasovanje zaupnica grofu Černinu za njegovo uspešno delovanje po željah Nemcev. Nemški gospodje so se izrekli za Černina, Poljaki so glasovali proti njemu, Čehi in Jugoslovani pa so zastopili dvorano. Nazadnje so z zadovoljstvom poslušali Seidlerjevo izjavo, da so avstrijske čete vkorakale v Ukrajino, da si po nemškem zgledu zagotovijo obljubljeno žito, zlasti pa da pomagajo Ukrajincem proti upornežem, ker jih je ukrajinska vlada sama za to prosila. — V poslanski zbornici je pa bilo skoro prazno. Razpravljali so o prodaji fidejkomisov, to je takih večnoma plemenitaških posestev, ki se do sedaj niso smela ne prodati in ne razkosati. Najboljše je govoril poslanec Jarc, ki se je zavzemal za razdelitev veleposestev. Govorili so tudi o pridobivanju fosfatnih umetnih gnojil. Po tem zakonu bo vlada imela monopol za rudninske superfosfate, le ona ga bo smela pridobivati in prodajati. Pa kolikor manj so nastopali poslanci v zbornici, toliko bolj so razpravljali in se posvetovali izven zbornice. Seidler namreč še vedno nima večine za državne račune. Slovani so odločno proti, Nemcev z Ukrajinci je premalo, socialni demokratje pa so

rekli: »Dobro, mi bomo glasovali za vse stavke in stroške, če nas že tako prosite toda za vojno posojilo in sploh za vojsko pa ne dovolimo niti vinarja ne. S tem Seidler tudi ni bil zadovoljen. Zato so razpravo o državnem proračunu odložili za en teden, da se morda med tem vladi posreči dobiti večino poslancev zase. Ves teden so se pogajali s poslanci, a Čehi, Jugoslovani in Poljaki se ne dajo pregovoriti; dokler vlada ne ugodi njihovim narodnim zahtevam. Zato vladi ni kazalo drugega, kot da je začela izdelovati z vso naglico načrt za spremembo ustave. Za Češko in druge severne dežele je načrt menda že izdelan. Sedaj dogotavljajo načrt za južne dežele. Zediniti se ne morejo za Koroško. Posebno vlogo igra tako tem slovenski minister dr. Žolger, ki je bil zaradi teh zadev večkrat pri cesarju. Ta načrt za spremembo ustave bo torej vlada čimprej predložila poslancem, da jih tako pridobi za proračun. Naši poslanci stoje pred veličastnimi koraki, kako stališče naj zavzamejo napram tej prenovi ustave, ali jo naj sprejmejo kot prehodno stopnjo za popolno uresničenje naše deklaracije ali naj jo kratkomalo odklonijo. Seveda za sedaj še ničesar ne moremo reči v tem oziru, dokler načrta ne poznamo, a zaupamo svojim poslancem, da bodo krenili tudi napram tej reformi ustave pravo pot. Veseli pa smo, ker vemo, pot do uresničenja naše deklaracije se je odprla, četudi smo še morda daleč od cilja, a ta pot se ne bo dala več zagraditi, dokler naša deklaracija in zahteve ne postanejo resnica!

Hrvatske stranke se združujejo. Združenje vodi Jugoslovanski klub. Dr. Korošec je v ta namen odpotoval v Zagreb. Stranke se strnejo v Jugoslovanski blok, nad njim pa se ustanovi narodni svet iz najuglednejših hrvaških mož. Njegova naloga je, da določa način in smer splošne jugoslovanske politike in da obvešča domače in tuje časopise o jugoslovanskih narodnih zahtevah in razmerah. Pozdravljamo ta novi korak k medsebojnemu zblizanju Jugoslovancev! V edinosti je moč, pa čim večja bo naša moč, tem prej bomo svobodni na svojih tleh.

Poljaki so šli za korak dalje. Ne osfa-nejo samo v opoziciji proti sedanji vladi, temveč so sklenili v Poljskem kolu, da stopijo v tesnejši stik s Čehi in Jugoslovani v boju za slovanske pravice.

V Italiji je velika večina poslancev izrekla ministrom svoje zaupanje. Nato so se poslanci razšli in se zopet snidejo meseca aprila.

Na Nemškem je ta teden zopet govoril v državnem zboru kancler Hertling. Odgovoril je še dokaj spravljivo Wilsonu in ententi glede pogojev za splošen mir: Belgije noče obdržati, pač pa se hoče zavarovati na gotov način proti temu, da bi še kdaj mogli sovražniki skozi Belgijo napasti Nemčijo. O Alzaciji-Loreni niti ne govori. V Estoniji in Livoniji in drugih vzhodnih deželah ne mislimo ostati, temveč skrbeti, da se tam razvijejo samostojne države, ki bodo v prijateljskih odnosih z Nemčijo. S Poljsko, ki mora ostati samostojna, so sedaj še težave v gospodarskih vprašanjih in glede meja, zlasti napram Ukrajini; Nemčija bo glede mej za-

htevala od Poljske le toliko, kolikor je to potrebno za vojaške koristi. V Romuniji bo Nemčija nastopala poleg svojih tudi za avstrijske in bolgarske koristi. V Švico ne maramo udreti z vojniki. Poslanci so po večini odobravalni Hertlingova izvajanja, seveda najbolj za vojsko hujskajoči Vsenemci; poslanci iz »Centruma« so bolj hvalili, da je Hertling soglašal s splošnimi načeli za mir, ki jih je predlagal Wilson; socialni demokratje pa odklanjajo odgovornost za zadnji nemški vojaški pohod v Rusijo in za mir, ki ga bodo z mečem v roki izsilili od Rusije, ker bo tak mir spremenil vso Evropo v en sam vojaški tabor in izžval svetovno revolucijo. — O nemškem vojaškem prodiranju v Rusijo in o nemškem mirovnem ultimatu, po katerem se mora Rusija popolnoma odpovedati Ukrajini, Poljski, Litavski, Kuronski, Finski, so seveda mnenja različna. Vsenemci se tega vesele, ker bodo male države na vzhodu koristile le Nemčiji v vsakem oziru, velike Rusije se pa ne bo treba bati.

Srbska skupščina na Krfu je s posebnim zakonom razveljavila vse razlastitve in kupne pogodbe, kar se jih je izvršilo tekom avstrijsko-nemške okupacije. Ker je Pašić, ministrski predsednik, dobil majhno večino poslancev zase, je s svojimi ministri odstopil. Skupščina se zopet snide sredi marca.

Tedenske novice.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Avstrijska ustava se menda vendar izpremeni. Radi odločnega nastopa avstrijskih Slovanov so tudi Nemci že uvideli, da tako ne gre več naprej. Mi pa ne bomo zadovoljni, dokler ne dosežemo svoje države. Nova ustava bo samo prvi korak do uresničenja naših zahtev.

Ministrstva za prehrano ne bo več, pa ne zato, ker imamo preveč jesti, temveč ker bo ministrski predsednik sam vzel stvar v roke. Pomagal mu bo neki Ljudevit Paul, ki ga je cesar imenoval za voditelja pri uradu za ljudsko prehrano.

Ukrajinski kruh! Ministrski predsednik Seidler se je izjavil, da bo tudi naša armada morala iti v Ukrajino »red delat«, da si zavaruje izgovorjeno porcijo kruha. Sedaj vendar Nemčija v Ukrajini red dela in če ga naredi, potem nam je vendar naš del kruha zagotovljen, če mirovna pogodba kaj drži. Pa se zdi, da Nemci sami ne zaupajo svojim bratom v Rajhu, kajti dunajski župan opominja ministrskega predsednika: »da je prebivalstvo globoko vznemirjeno, ker nemške čete korakajo v Ukrajino in si laste žitne zaloge.«

Kdo jih razume? Predno so šli nemški državni prvi v Brest Litovsk pogajati se o miru, so slovesno izjavili, da hočejo samo sporazumni mir. Danes pa korakajo

vedno globlje v Rusijo in hočejo s trdo pestjo Ruse prisiliti, da sklenejo zanje najbolj poniževalen mir. Nemci si s tem dejanjem kličejo nase maščevanje celega sveta, in vsi sovražni državniki izjavljajo, da sedaj velja boj do konca. Kdo torej podaljšuje vojsko? Tako piše »Arbeiterwille«.

Otrok. Velenemec dr. Pattai je rekel v avstrijski gosposki zbornici, da v avstrijskem prebivalstvu ni čutiti nikakega razburjenja proti Nemčiji. Nemški opozicijski listi pravijo o tem, da je bil Pattai vedno velik otrok.

Za Dalmacijo se vsi pulijo. Sedaj izjavlja ogrski ministrski predsednik Wekerle, da jo tudi Ogrska zahteva, »seveda«, dostavlja previdno, »če bodo za to tudi hrvaški sabor, dalmatinski deželni zbor in avstrijski državni zbor.

»Meč naj dela prijatelje.« Nemški kancler grof Hertling je rekel v nemškem državnem zboru: »Države, s katerimi sklepamo mir, zanašajoč se na naš meč, moramo in hočemo pridobiti, da ostanejo v bodoče naše prijateljice.« Dvomimo, če bodo tako pridobljeni prijatelji zvesti in odkriti.

Ogrska pravica. Mažari so naredili načrt novega volivnega reda v državni zbor. Imele bodo tudi ženske volivno pravico, in strmite: samo tiste, ki znajo mažarsko pisati in brati. Torej so Slovakinje, Rumunke skoro naravnost izključene.

Sv. oče ugovarja, ker Nemci mečejo bombe na nezavarovana laška mesta, tako poroča »Information«.

Angleži pravijo, da nikdar ne bodo priznali ukrajinske mirovne pogodbe.

Na španskem so pri volitvah sijajno zmagali pristaši miru in nevtralnosti. Tako so dobili vojni hujskaci, kar so za sluzili.

DOMAČE NOVICE.

Samovoljnost, s katero postopa ljubljanski cenzor dr. Skubel z »Domoljubom«, presega že vse meje. Kar smejo nemoteno pisati vsi nemški časopisi, o tem mora »Domoljub« molčati, kar smejo govoriti vsi avstrijski državljani, o tem Slovenec niti sanjati ne sme. Slovenec naj samo dela kot črna živina, naj daje slednje zrno žita iz kašte in zadnji krompirček iz shrambe in tiho naj zraven bo. In to zato, da se ne bo motila naša zunanja politika, kakor pravi g. cenzor. Ko je zadnjič dr. Renner govoril uničevalno sodbo o avstrijskem uradništvu, je smelo vse časopisje o tem razpravljati, ko smo pa mi nekoč zapisali svojo niti polovico tako hudo sodbo o uradnikih, je cenzor neusmiljeno črtal; ko smo celo iz »Straže« ponatisnili, kako pomanjkanje sena vlada na štajerskem, je Skubel smatral to za nevarnost državnega obstoja. Da, ko smo ponatisnili iz »Slovenca« vojaško revolto v šentpeterski vojašnici v Ljubljani, je bilo pobeljeno. Ali so za »Domoljuba« drugi paragrafi kot za »Slovenca« ali je dr. Skubel toliko pozabljiv, da ne zna dosleden biti? Od sedaj naprej se bomo za vsako krivično konfiskacijo pritožili na ministrstvo; in če je minister znal na Dunaju in v Mariboru napraviti red, ga bo moral tudi v Ljubljani.

Papirja manjka vedno bolj. Tiskarna je »Domoljubu« naznanila, da je prišla na

zopet ga skrbiti, in sicer tako, da bo vsaka druga številka prinašala le po osem strani. Nam je to silno neljubo, a če papirja ni, ga ni. (»Domoljub« porabi vsak mesec za en vagon papirja.) Skušali pa bomo inšerate skrbiti in za nekatere stvari uvesti drobni tisek, tako da naročniki ne bodo na škodi. Sicer je pa »Domoljub« še zmerom primeroma najcenejši list, kajti danes samo papir za en letnik »Domoljuba« stane več kot 5 K. Kje pa je tisk?

Kako delajo z nami? Nemške dežele so dobile lansko leto več od aprovizacije, kot je bilo določeno, jugoslovanske pa manj kot je bilo obljubljeno. Dunaj je dobil 117 odstotkov (torej 17 odstotkov več, kot bi smel), Gor. Avstrija 133 odstotkov, Solnograška 124 odstotkov, Kranjska pa le 66 odstotkov (torej celih 34 odstotkov premalo), Dalmacija le 80 odstotkov in Primorska 78 odstotkov. Če bi pa še izračunali v odstotkih, koliko so morale dežele dati, potem seveda stoji jugoslovanske dežele na prvem mestu. Ali je to pravica? Proč od Nemcev!

Za slovenske oslepele vojake darujejo občani občine Moravče, okraj Litija, skupček vojaštvu oddane trtne rezine po odbitku vseh stroškov v znesku 310 K, katere je g. župan Fran Miklavčič v ta namen izročil. Zeleti bi bilo, da bi ta vzgledna občina dobila mnogo posnemalcev.

Pristojbine invalidom in vzdrževalnine se v kratkem znatno zvišajo.

Vnebovpijoče. Del ubogih beguncev se prisilili domov v razvaline. A ne preskrbijo jim ne orodja ne hrane, ne delavcev. Če si pa sami hočejo preskrbeti na Beneškem, jim konfiscirajo, Benečane pa kaznujejo. Torej poginejo naj!

Našim ujetnikom na Ruskem se menda ne godi slabo, kakor poroča avstrijski časopis za poizvedovanje njihovih ujetnikov. Ogrski ministrski predsednik pa pravi, da je zelo slabo. Ne vemo, kdo je bolje poučen. Ogrski minister je seveda mislil na one naše ujetnike, ki so v sedanji Ruski, a teh je malo.

Podaljšani dopusti. Tistim, ki jim je bil podeljen dopust pri armadi na bojišču, se je dopust za štirinajst dni podaljšal. Torej ni treba odpotovati 10. marca, marveč 14 dni potem, ko jim njih prvotni dopust poteče. Tako se uradno razglša.

Vzdržil Postojnsko okrajno glavarstvo je obupalo, da bi moglo dobiti v kratkem času še kaj živil. Zato priporoča: vzdržil! Pa vzdržite, gospodje, en teden brez jedi. Potem boste kmalu lahko za vedno vzdržali.

Trije otroci so se v dimu zadušili v Ljubljani. Na Žabjeku št. 3 je nastal v dimniku ogenj, ki ga je sicer požarna bramba pogasila, toda moral je že kak tram še tleti naprej. Delavka Marija Cigoj, katere mož je na bojišču, je odpotovala ob 11. uri ponoči na Dolenjsko, trije otroci: 12letna Ana, 16letni Leopold in 22letna Terezija pa so šli spat. Ponoči pa je dobil dim tlečega trama dušek v kuhinjo in v sobo, in ker otrok ni bilo več na pregled, so stanovanje siloma odprli ter našli vse tri otroke mrtve.

V Gorici zopet posluje okrajno glavarstvo.

Pošne znamke s sliko pokojnega cesarja Franca Jožefa ne veljajo več. Do konca marca jih lahko brezplačno zamenjate pri vsakem poštnem uradu.

Katol. slov. izobraževalno društvo v Hrušici pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 10. t. m. popoldne ob 4. uri v Našem domu igro »Elizabeta, deželna grofinja Turinška«. Igra je zelo lepa ter za sedanje čase jako umestna.

Vohunstvo s pomočjo golobov-pismo- noš. Pripetilo se je, da so se našli golobipismo- noši v pletenih košaricah, katere so najbrže spustili sovražniki iz večjih zrakov-plovov z varnostnimi pripravami na tla. Golobe z varnostnimi pripravami in tiskanimi navodili za oddajo poročil itd. so najditelji oddali. Za najdbo in oddajo golobov-pismo- noš in drugih vohunskih predmetov na najbližjo vojaško ali civilno oblast dobe najditelji in oddajalci po preudarku c. in kr. armadnega višjega poveljstva ali c. in kr. vojnega ministrstva nagrado.

Po zraku se bomo vozili po vojski, tako pravijo. Z Dunaja v Trst bo trajala vožnja tri ure. Avstrijski Lloyd pripravlja vse potrebno.

Padli junaki. Anton Florjančič iz Roj pri Trebelnem je padel v boju proti Italiji dne 10. septembra 1917. V istem času je položil svoje življenje na oltar domovine tudi njegov svak Alojz Sebanc, posestnik iz Čužnje vasi. Josip Hočevnar, padel dne 12. novembra 1917 in počiva onkraj reke Piave. Doma je iz Mal. Ubelskega, fara Hrenovice.

Janez Ručna iz Idrijskega pri Kobaridu tem potom naznanja svojimi sorodnikom, za katere ne ve, kje da so da se nahaja v ruskem ujetništvu. Njegov naslov: J. R., Vojnoplenjeni, Jekaterinoslav, Brianski zavod št. 7176, Rusija.

Komu je znano, kaj je z Janezom Česen iz Zgor. Bernika, ki je služil pri 27. pp. in je padel leta 1915. v rusko ujetništvo. Bil je 18 let star. Kdor kaj ve, naj sporoči Janezu Česen, Zgor. Bernik št. 21, p. Cerklje pri Kranju.

Meso v Trstu je po 28 K. Mesarji pa živino kupujejo po 10 do 12 K. Kdo je torej, od »ruh«?

Iz ujetništva. Po dolgem času 3 let in 2 mesecev se je oglašil iz ruskega ujetništva Jožef Čoua, posestnikov sin iz Zasopa, obč. Cerklje pri Krškem.

Pogreša se od 18. dec. 1917 korporal Ignac Mivšek, c. in kr. pešpolk št. 8, 15. stotnija. Če bi kdo o njem kaj vedel, naj nam sporoči na naslov: Luka Mivšek, Pšata št. 20, pošta Dol pri Ljubljani.

Tatovi so pri posestniku Lovrencu Rogelj na Limbarski gori v nedeljo 24. februarja zjutraj vdrli skozi okno v hišo in odnesli okoli 50 kron denarja, srebrno veržico, meso, špeh, kruha, 3 kg sladkorja in nekaj sadja.

Strankam na znanje. Radi obsežnih in nujnih poslov, ki jih mora opravljati oddelek za prehranjevanje pri deželni vladi (oddelek I.), je potrebno, da se zglaševanje in sprejemanje strank v tem oddelku v splošnem interesu po možnosti omeji. Za sprejem strank sta določena samo sredo in sobota od 10. do 12. ure dopoldne. Da

se omogoči redno poslovanje v oddelku za prehranjevanje, naj se stranke osebno zglasujejo le v najnujnejših primerih.

Samostan v Brežicah. Kakor znano, je strahoviti potres dne 29. jan. 1917 frančiškanski samostan v Brežicah tako uničil, da se mora popolnoma podreti in na novo sezidati; cerkev, ki je posvečena sv. Antonu Padovanskemu, je pa zelo močno poškodovana. Polovico samostana se je že porušilo, da se novemu prostoru napravi. Ker je delo radi pomanjkanja stanovanja nujno potrebno, a samostan nikakršnega premoženja nima, zato samostansko predstojništvo trka na usmiljena srca in prosi pomoči, da zamore priti do prepotrebne stavbe. Da bi se darovi laže nabirali, je samostan dal napraviti podobice sv. Antona ter prosi, naj bi se dotični, ki bi hoteli te podobice novi zgradbi v prid razprodajati, pismo oglašili pri podpisnem. Da ne bo kdo mislil: saj se je za Brežice povsodi pobiralo in se dosti nabralo, naj bo povedano, da samostan po določilu mestne komisije od tega denarja niti vinarja ne dobi. Sv. Anton naj ves trud povrne. P. Ananija Vračko, gvardijan.

Najdeno. Na Svečnico je bila v cerkvi v Vogljah najdena večja vsota denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglaš pri duhovniškem uradu v Vogljah, pošta Št. Jurij pri Kranju.

»Šotor miru« je naslov novi lepi knjigi, v kateri je naš nežnočutni pesnik Silvin Sardenko v pesniški obliki opisal ljubko življenje sv. Pashala Bujonskega. Vsak jo bo z veseljem čital. Zato pridno segajte po njej. Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani in stane 3 K 60 v.

Sisto e Sesto, silno zanimiva povest, vzeta iz življenja papeža Siksta V., katerega brat Sesto je bil zloglasen ropar. Povest je izhajala v »Ilustr. Glasniku« in je sedaj ponatisnjena. Stane 2 K 60 v. in se dobiva v Katoliški bukvarni.

»Misijski koledar« je še na razpolago. Radi njegove lične in zanimive vsebine in radi blagega namena, ki ga zasleduje, ga najtopleje priporočamo. Stane 2 K in se dobiva v pisarni »Dobrodelnosti« v Ljubljani, Poljanska cesta, Alojzije- višče.

Dopisi.

Iz novomeškega okraja V »Domoljubu« št. 7 smo z veseljem brali. Vendar se je enkrat eden oglašil za nas uboge kmetske trpine. In to je velece- njeni gospod Evgen Jarc, naš državni poslanec. Vsi njegovi volivci smo ponosni na to, da smo volili tega moža, ki ima vendar še nekoliko ljubezni do kmeta. Ves njegov govor je tako resni- čen, kakor da bi on sam bil poskusil vse težave v času vojske. Kar se tiče klanja živine na kmetih, ki se je v letu 1917. vršila radi pomanjkanja krme, je nastala po mestih grozna ne- voščljivost, če je kmet nekoliko grizljive- jev govedine pojedel. Zakaj pa ne bi smel kmet s svojimi žuljavimi rokami pridobljenega nekoliko pokusiti. Opo- zarjamo naše nevoščljivce, da nismo

tega storili toliko radi požrešnosti, nas je k temu prignalo veliko pomanjka- nje obuvala; kože smo dali strojarjem, toda vojaška oblast jih je zasegla in kmetje ostanemo brez obuvala, brez obleke smo že tako. Komisijonariji so preiskovali žitne zaloge. Če je videl predivo, ga je takoj zapisal. Ali to pa vendar ne gre! Domače platno bi pa vendar privoščili kmetu, saj mu je tudi nekoliko za pokoro, ker ga žuli po kosteh. Torej vedno še zaupamo na našega velecejenega gospoda državnega poslanca, da se za nas še oglasi.

Trnovo na Notranjskem. Dolgo smo čakali in čakali, da bo ponehala kruta vojna, pa le ni še konca. Zato smo kljub žalostnim časom, v katerih živimo, se začeli zopet ozivljati. Da vsaj za nekaj časa pozabimo na vojno furijo, so »zavedne jugo- slovanske pevke in pevci« priredili predpustno za- bavo na pustno nedeljo in pustni terek v prid dr. Krekovemu spomeniku. Društvena dvorana, ki ni ravno tako majhna, je bila nabit polna. Spored je bil bogat in srečno izbran. Menjava ženskega, mešanega in moškega zbora ter solo- špeva kakor tudi čisti polni glasovi zbora so zelo ugajali. Lepo je učinkovala kot oddih med po- sameznimi pevskimi točkami tudi violina s spremljevanjem glasovirja, kar so vse tri gospodične le- po izvajale. Najbolj pa je ugajal Nedvedov mešan zbor »Nazaj v planinski raj«, kar je bilo treba na splošno željo ponavljati. Soloigro »Pri Gospodi- so gospodične igravke predstavljale z zelo poveljnim uspehom; videlo se je, da so se res uživale vsaka v svojo vlogo. Vso zabavo pa je na koncu poži- vila še tombola z lepimi dobitki. — Vsem gospo- dičnam pevkam kakor tudi gospodom pevcem najlepša hvala za njih trud in požrtvovalnost in želimo, da bi nas o priliki zopet razveselili s po- dobnjo zabavo, da se vsaj za par ur oddahnemo v teh težkih časih.

Prem. Nagla smrt je dohitela našega ro- jaka patra g. Fruktuoza Ivana Frank-a. Prišel je domov poročat svojo sestrnico, nazaj v sa- mostan sv. Trojice v Slav Goricih se ni več vrnil. Hiteč nazaj je krenil na bližnjico ob potoku Velka. V sled utrujenosti, mogoče tudi vsled padca, ko se mu je spodrsnilo, ga je, kakor je konstatiral zdravnik, zadela srčna kap. Našli so ga po 5 dneh slonečega na obrežju potoka z dežnikom v eni in s kovčgom v drugi roki. Bil je dober sin in priljubljen gospod, od nesreč večkrat obiskane Tišlarje- ve rodovine. Pokoj njegovi duši! — Podpisov- žen in deklet smo v fari in v Kilovčah in Ratezevem brdu zagorske fare nabrali 815. Pole so že v parlamentu. Nabiralke so bile povsod z veseljem in navdušenjem sprejete. Za Krekov spomenik smo ob tej priliki nabra- li 245 kron. Taki smo in nikoli se ne bomo dali strašiti od nikogar.

Trnovo na Notranjskem. Dne 24. svečana se je vršil občni zbor izobraževalnega društva. Med vojno dosedaj se društvo ni zganilo. Le knjige smo izposojali. Zanimanja za branje je pa veliko. Knjižnica šteje nad 600 zvezkov. Društvo ima precej stroškov z vezavo knjig in nakupom novih knjig. Nanovo smo izvolili sledeči odbor: Ivan Mevželj, Janko Dolenc, Alojzij Zajc, gospodične Kolarjeva, Ložakova, Kogojeva, Benigar in Valentič. Članarina zna- ša 2 K na leto. Potrudili se bomo, da zadovo- ljimo vse člane. Naj raste na novo poživljeno izobraževalno društvo!

Iz sežanskega okraja. Tu pri nas vlada grozna lakota. Pomoč zoper to je, da neka- teri hodijo na Laško po koruzo. Mnogi pri- dejo brez nje domov, od lakote na pol mrtvi. To pospešujejo največ cigrski in nemški vo- jaki, ker ljudstvu s silo jemljejo živež ter pu- ste prazne domov.

Iz Mošanj. Ker pogostokrat berem v »Slo- vencu« in »Domoljubu« o podpisih za jugo- slovansko deklaracijo, katerih je kar po več stotin po župnijah, se pri tem pregledovanju vprašujem: kje pa je župnija Mošnje? Sicer je pa pri nas še več župnij, ki so izostale. Ome- nim naj še, da je pri nas ljudstvo obojega spo- zelo vneto za to, toda manjka nam voditeljev.

Gospodarske stvari.

g Transmisijška jermena iz usnja za obrtnike in poljedelske obrate se more kupiti samo na podlagi dobavnega dovoljenja od Družbe za dobavo usnja na Dunaju. Za obrtne obrate mora potrebo potrditi pristojni obrtni nadzornik, za poljedelske županstvo ali pa c. kr. okrajno glavarstvo. Obrtniki, ki res nujno rabijo jermenje, naj sporoče »Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22« natančno dolžino in širjavo potrebne jermena, naslov in popis obrata, za katerega se jermen rabi ter ev. ime tvrdke, pri kateri naj se jermen kupi, nakar bo ukrenil zavod sam nadaljne korake za nabavo dovoljenje. Dobi se pa le za zelo nujne obrate, zlasti take, ki delajo v javnem ali vojaškem interesu.

g Obrtniki vseh strok trpe že sedaj vsled pomanjkanja delavskih moči, to pomanjkanje bo še občutnejše po sklepu miru, ki bo prinesel nepregledno množino novih naročil in dela. Nad vse važno je zato, da skrbe obrtniki že sedaj za delavske moči in potrebni naraščaj. Dočim, kakor se že čimdalje bolj kaže, vajencev ne bo mogoče dobiti dovolj iz šolskega naraščaja, obstoja na drugi strani priložnost in človeška dolžnost, da se pritegnejo zlasti invalidi v obrtno delo, kakor so ga ravno po svoji poškodbi še v nezmanjšani meri zmožni. Invalidi, ki se hočejo izučiti kakega obrta, bodo gotovo hitro dosegli svoje učne namene in se nudi mojstrom zlasti sedaj ugodna prilika, da jih vzamejo v uk, ker so pristojne oblasti uredile zadevo tako, da zamore invalidi stopiti v obrtni pouk in ga ves čas pouka vzdržuje vojaška uprava, oziroma Deželna komisija za vračajoče se invalide. Zlasti je za to dana prilika v vseh krajih, kjer se nahajajo vojaške posadke ali bolnice, ker morejo dobivati invalidi tam vso oskrbo. Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani je prevzel nalogo posredovati invalidom učna mesta, kakor tudi urediti vsa druga vprašanja v zvezi s pravilno izučitvijo. Obrtni mojstri vseh strok, ki žele prejeti kakega invalida v svojo delavnico kot vajenca, naj zato sporočajo svoje želje pisмено ali ustmeno Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

K dohodninskemu davku, ki ga bo zdaj tudi marsikateri poljedelec moral plačati, je finančni odsek določil tudi vojni pribitek. Plačevalo se bo tako-le: Tisti, ki imajo dohodnino odmerjeno za dohodke 3000 do 5200 K, bodo plačali odmerjeni dohodninski davek in še 15 odstotkov od tega davka povrh. In čim bolj se zvišuje dohodnina, tem bolj se zvišajo ti procenti. Kdor plača torej dohodnino za dohodke od 5200 do 7200 K, plača 20 odstotkov več, za 7200 do 10.000 K 25 odstotkov več itd., tako da plačajo oni, ki imajo 120.000 do 140.000 K dohodkov, na leto dvojno dohodnino, torej 100 odstotkov več. Pa slovenskega kmeta ni med temi nikogar.

Žito na Ogrskem bodo letos tako-le plačevali: pšenica po 60 K, rž, ječmen in oves po 32 K, koruzo po 60 K, krompir po 18 K. Naj se zgane tudi avstrijska vlada, kajti kmetje ne bodo v svojo izgubo delali.

Kako mislijo na Stajerskem letos rekvirirati. Stajerska deželna vlada se peča s to mislijo, da bi za vsako občino kar določili množino vsakega pridelka, koliko naj ga da enkrat za vselej, in potem naj se zmenijo običarji z županom, kako bodo spravili določeno množino skupaj. Obenem bi vlada izjavila, da

ne bo celo leto nič zahtevala, ako odda občina določeno žito mpožino. Če bo ta množina pametno določena in če bo tudi vlada držala svojo besedo, potem ta način ne bi bil na-pačen.

Avstrijski velemlinarji zahtevajo od vlade, da jim zviša plačilo za mlenje žita, ker ogrski vlada svojim velemlinarjem skoro še enkrat toliko plačuje.

Preskrba semen. Radi lanske slabe letine in radi vedno hujšega pomanjkanja živil manjka letos tudi potrebnih semen in je zavoljo tega cela naša letina, posebno kar se tiče krompirja in pese, resno v nevarnosti. Zato so poslanci Hladnik, dr. Pogačnik in tovariši pristisnili na poljedelskega ministra, naj dobavi potrebnih semen iz tujih dežel posveti posebno skrb in pozornost.

Usnje za kmetstvo prebivalstvo. Na posredovanje poslancev je trgovsko ministrstvo dalo zagotovilo, da sme kmet za svojo lastno rabo ustrojiti za podplate in za gornje usnje kože doma zaklane ali v sili zaklane goveje živine, če prosi za tozadevno dovoljenje. Prošnje, kolkovane s kolkom po 3 K, morajo biti naslovljene na trgovsko ministrstvo. Storili so se tudi primerni koraki glede kože dcma zaklanih ovac in koz.

Oddaja tobačnega izvlečka za pokončavanje škodljivcev. C. kr. kmetijsko ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrstvom za dobo pomanjkanja tobaka in vsled tega tudi zmanjšane izdelovanja tobačnega izvlečka omejilo oddajo tega in popolnoma zaustavilo prodajo potom tobakarn in glavnih zalog, oziroma vsem tem odtegnilo prodajno dovoljenje za tobačni izvleček. Edino dovoljenje je bilo izdano kmetijskim korporacijam v deželi. Za Kranjsko ima samo c. kr. kmetijska družba kranjska dovoljenje za prodajo tobačnega izvlečka v kmetijske svrhe, t. j. za pokončavanje rastlinskih in živalskih škodljivcev, ki ga bode oddajala vsem tistim, ki ga potrebujejo v to svrhu. V druge namene se ne sme uporabljati.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za naše gospodinje.

Navodilo za kuhanje mila. Vzemi 6 kg loja (ali druge maščobe, kakršnekoli), 1 kg lugovega kamena, 3 zavitke šampona, 1 malo steklenico milnega cveta (Seifengeist), 3 pesti soli, 1 kg sode, 1 kg luga (ali žensko hvalo ali pralni prašek), deni vse skupaj v 11 litrov vode. Postavi na ogenj, kjer naj 6 ur počasi vre. (Šampon in milni cvet tudi lahko opusti; seveda se milo potem ne bo tako zelo penilo.) Ko vre, naj se seveda zaliva, a samo z vročo vodo, sicer postane milo kot sir in torej nerabno. Ko se skuha, prelij v drugo posodo, da se shladi. Drugi dan odlij lug, ki se je nabral v posodi, prilij milu še 2 litra mrzle vode. Potem naj še enkrat vse prevre. Nato se zopet shladi in milo je gotovo. Če ga pa moreš preliti v kako podoligasto, zelo plitvo posodo, preden se shladi, ga boš tudi lahko na lepe kose zrezala. Če hočeš, da milo diši, vrzi vmes ne-

kaj parfuma. Pazi na to, da ne bo lugovega kamena preveč, ker bi bilo postalo s tem preostro in zato za perilo zelo škodljivo. — Seveda če imaš samo 3 kg loja, potem moraš vzeti tudi vseh drugih stvari še enkrat manj.

Prodajanje jajc. Navada je, da se jajca prodajajo po kosih. Pravzaprav pa to ni pravilno in ne pravično in marsikatera gospodinja je ogolufana pri tem, kajti med jajcem in jajcem je večkrat velika razlika. Od slabih kokoši jajca tehtajo včasih samo po 30 gramov, medtem ko kokoši dobrega plemena in dobre jajčarice ležejo po 60 do 70 gramov teška jajca. Kako pride marljiva gospodinja, ki veliko in umno skrbi za rejo dobrih jajčaric, do tega, da mora prodajati jajca po isti ceni kot zanikerna gospodinja, ki ima zanikerno kokoši. Zato nekatere perutninarske zadruge po Nemškem ne prodajajo jajc po kosih, temveč po teži, kar je edino upravičeno.

Zdravstvo.

Kako vpliva temperatura na človeško zdravje? Medtem ko velika vročina zelo slabo vpliva na naša prebavila, prevelik mrz posebnost lahko škoduje našim sopilom; zato je v zelo mrzlih krajih veliko prehlada. Tudi v naših zmernih krajih so pozimi včasih zelo mrzli dnevi. In v zelo hudih zimah se še posebno revnejši ljudje radi pomanjkanje kurjave stiskajo vsi v najmanjši sobi, katero kolikor mogoče malo zračijo. Tako ni čuda, da ravno pozimi nastanejo nalezljive bolezni, kakor škrlatinka, davica, ošpice itd. Zato se tudi ne smemo čuditi, če se taki ljudje, ki so se pozimi na ta način pomehkužili, pomladi prehlade, kakor hitro pridejo na prosto. Malo mraza dobro vpliva na zdravje in ne preveliko menjavanje mrzlot in toplote telo utrjuje. Če pa se mrz in toplota hitro in zelo menjavata, je za zdravje nevarno. N. pr. če te dobi vsega prepotenega v hudi poletni vročini mrzla ploha, je prehlad neizogiben. Da se prehlada kolikor mogoče varujemo, je treba svoje telo utrjevati. Kako daleč sme to utrjevanje iti, se ne more določiti, ker je pri vsaki človeku drugače. Brez zdravnikovega sveta naj nihče ne gre predaleč, ker stvar lahko nevarna postane. Posebno je treba paziti na obleko; nikoli ne smeš mraza trpeti radi slabe obleke. Poleti se rado primeri, da prideš ves prepoten v hladno sobo ali v kak močno senčen kraj. Iz mrzlih sten v sobi diha silno hladen zrak, ki v prvem trenutku razgretemu telesu jako dobro dene, in človek bi najrajši vrgel sukno od sebe. Pa vendar je za zdravje edino varno, da se dobro zapneš, če potrebno se tudi ogreješ, ako se ni mogoče ravno takoj preobleči.

To in ono.

Stari ljudje. Najbolj stari ljudje so v Bolgariji. Kajti od 7000 nad 100 let starih ljudi v Evropi jih pride na Bolgarijo skoro 4000; čez poldrugi tisoč jih je v Rumuniji, okoli 600 v Srbiji, v Avstriji so jih pa našli samo 113. Gotovo je veliko prav starih ljudi tudi na Ruskem, a za tam nimamo nobenih izkazov. Povprečna starost človeštva je pa danes 38 let, pred 100 leti je bila pa samo 33 let. Toliko smo sedaj na boljšem vsled raznih zdravstvenih naprav, vodovodov itd. Dunaj je bil n. pr. preje najbolj nezdravo veliko mesto v Evropi in umrljivost zelo velika; ko so pa napravili vodovod in dobili dečo vodo z gora, je bil pa naenkrat najbolj zdravo evropsko mesto. Najvišjo povprečno starost dosežejo Švedi in Norvežani, čez 50 let, Danci in Irski malo manj. Če bi na Angleškem in Škotskem vsi ljudje enako dolgo živeli, bi živel vsak 45 let, na

Ruskem 44 let, pri nas v Avstriji pa samo 34 let in dva meseca. Najslabše je na Španskem: 32 let in 4 mesece.

Velikanska podgana. Na otoku Nova Gvineja pri Avstraliji so ujeli ogromno podgano. Dolžina glave in trupa znaša $\frac{1}{2}$ metra, rep je pa 40 cm dolg, skupaj torej 1 meter. Krajsa hrbtna dlaka doseže 4 cm, druga je primeroma daljša. Rep je v začetku 10 cm debel in gosto poraščen, šele potem je gol. Gotovo je, da to ni edina podgana te vrste, saj sama se ne more ohraniti. A kljub velikemu prizadevanju niso mogli dobiti nobene vrstnice in seveda tudi ne dognati, kako taka žival živi.

Denar. $\frac{1}{2}$ metra v premeru ima neki star denar na Švedskem, ki ga hranijo še v nekaterih starih plemiških rodbinah. Iz bakra je in ima podobo krožnika. Vrednost se ceni seveda po teži in velikosti. Da spravimo en sam kos naprej, je treba malega voza.

Cesarski prekop. Da bi zvezali dežele na severu z onimi na jugu, so že v davnih časih napravili Kitajci velikanski prekop, dolg 1100 kilometrov. Od Ljubljane do Trsta je 73 km, in vsak si lahko potem predstavlja, kakšna dolžina je to. Globok je povprečno 10 metrov, širok pa 30 do 330 metrov. Preje je bil prav uporaben, a ko je leta 1852. reka Hvang-ho izpremenila tek, ga je zelo poškodovala in še do danes ga niso popravili. Zato na dolge razdalje ni poraben.

Listek

Izgubljeni sin.

Povest. Spisal Erik Friesen. Prevel ***.

(Dalje.)

Nema se vsede Fatima na stol in da Rolfu znamenje, naj se usede tudi on.

»Cigarete in črno kavo!« veli kratko majhnemu, prihitelému služabniku. V nekaj minutah stoji oboje pred njima na mali, umetno izrezani mizici. »Prosim, poslužite se!« Sama vtakne cigareto med rdeče ustnice, se široko raztegne nazaj na stol ter spušča debele oblake dima v zrak, ki je ves prenapolnjen mamečih dišav.

Molče sedita eden drugemu nasproti; nobeden si ne upa začeti razgovora.

Fatima opazuje ostro izpod dolgih trepalnic prijatelja, ki mu je ves položaj zelo mučen.

Hipoma vrže Fatima na pol zgorelo cigareto na tla. Nagne se nekoliko naprej in zre globoko v oči mlademu prijatelju.

»Povejte mi kaj o svojih načrtih, Rolf!«

Na Rolfovo čelo dahne lahna rdečica.

»O mojih načrtih, Fatima?«

»Da. Moj oče mi je povedal, da v kratkem zapustite Damask. Je-li to res?«

»Da, Fatima!«

»Veste li, kaj to zame pomeni?«

Rolf se po sili smehlja. Čudni lesk lemnih oči ga vsega zmeša.

»Upam, da ne bogve kaj!« zamrmra kakor bi se šalil. »Seveda se vas bom pogosto spominjal.«

32

Fatima plane po konci. »Ni res! Med vašimi ribjerkovimi rojaki ne boste imeli časa misliti na ubogo Fatimo, med plavalasimi Amerikankami, ki se zdržejo pred cigareto in bi deklico, kakor sem jaz, prevzetno zaničevale. Nič ne govorite!« nadaljuje razburjeno, ko je zamahnil z roko; »vem, da je tako!«

»Motite se, Fatima!« Nagne se naprej, ujame male prste, s katerimi je nervozno trepljala po svetlozlati mizni plošči. »Nikdar ne pozabim na ure, ki sem jih preživel v vaši družbi. Veliko veselja sem užil pri vas.«

Na mah oprusti Fatima roko. »Veselite se užili!« se zasmeej razko. »Nikdar mi ni prišlo na um, delati vam veselje, Rolf Durban. Oj —« Krepko se vrže nazaj na stol ter si zakrije obraz z obema rokama.

Rolf zre v skrbih nanjo. Žal mu je, da tej deklici ni nikdar pravil o svoji nevesti.

»Fatima, ljuba sestra —,« začne obotavljaje se. Toda Fatima ga ne posluša. Z zaprtimi očmi leži tu ter naslanja glavo na svetlorumeno svilnato blazino. Ob njenih trepalnicah bleste solze. Vsa bratovska ljubezen, ki jo je imel do lepega otroka ob svoji strani, se še enkrat vzbudi v njem.

»Dragica moja!« šepče ter nežno gladi z roko svilnatomehke lase nesrečne deklice.

»Ne morem gledati vaših solz —.«

»Tedad me vendar vsaj nekoliko ljubite?«

»Gotovo, zelo vas ljubim.«

»Potem ostanite tu!«

»Nemogoče, Fatima!«

»Zakaj?«

»Ker imam — tam v Ameriki — nevesto!«

»Ha! Seveda se poročite s to dolgočasno Amerikanko z vodenoplovimi očmi. Ta voščena punčica — oj, — oče prihaja!« se prekine sama. »Niti besedice o tem, kar sva govorila!« Urno si parkrat z robcem obriše oči. Potem hiti očetu nasproti. Obraz ji je popolnoma miren. Skrbno očetovo oko opazi na rdečih očeh, da je jokala. Vse sluti.

»Je-li Rolf Durban tu?« vprašuje mrklo.

»Da, moj oče. V malem sprejemnem salonu. Prihajaš li iz »P. M.«?

»Pst, ne tako glasno!« Sirec položi prst na usta.

»Tudi stene imajo ušesa.«

»O, Durban, saj ste tu. Posim, pojdite z menoj v mojo sobo!«

Molče priklama Rolf, se globoko prikloni mlademu dekletu in zapusti z Abdallahom salon. Nekaj trenutkov strmi Fatima za obema kakor okamenela. Potem se vrže na divan in joče — joče vroče, grenke solze, najgorenkeje solze vsega njenega mladega življenja.

(Dalje.)

POSTNO PREMIŠLJEVANJE.

II.

Razpelo vrh oltarja se leskeče, boleš Gospodova na njem žari, po cerkvi mrtve gledajo oči, ki svet ljubile so tako goreče, a ljudstvo judovsko je pobesnelo, »le križaj ga!« Pilatu je velelo.

Preteklost naša pred teboj se klanja, pred taboj sveti, križani naš Bog, pod težkim jarmom križev in nadlog srce skesano prosi odpuščanja. Mi grešniki na križ smo te pribili, Gospod, odpusti in se nas usmili!

Fr. Ks. Pavšič.

Tedenska pratika.

8. sušca. Petek. Janez od Boga, spoznovalec. Ustanovil je red bratov, ki imajo tudi v Novem mestu svojo naselbino.
9. sušca. Sobota. Frančiška Rimška, vdova. († 1440.)
10. sušca. Nedelja. 4. postna. Jezus nasiti 5000 mož. 40 mučencev. Umrli so leta 311. za časa krutega vzhodnorimskega cesarja Maksimina Daja. Zmrznili so na ledu. Dva sta vsled bolečin zmrzavanja odpadla: v znamenje odpada sta se podala v gorko kopal, ki je bila pripravljena na obrežju zamrznjenega jezera. Ostalo jih je še 38 zmrzujočih, ki so prosili Boga, naj dopolni število 40. In čudo! Dva rablja sta se priglasila kot kristjana in sta z 38 zmrznila na jezeru.
11. sušca. Ponedeljek. Heraklij, mučenec.
12. sušca. Torek. Gregor I., papež.
13. sušca. Sreda. Rozina, vdova.
14. sušca. Četrtek. Matilda, kraljica.

Iveri.

Vrednost dobre gospodinje in matere spoznaš najlažje na slabi. Ta je kakor vihar: za vsako bilko zrnce toče. Ona je rahel jutranji dež, brez šuma in nesebična, a polna blagoslova.

Kdor ne mara otrokom dobro, jih bo ščutil nasproti učitelju; kdor hoče, da bodo otroci predrzni in podivljani, naj pusti da bodo čez druge slabo govorili; kdor hoče vzgojiti lenuhe in ničvredneže, naj jim v vsem postreže.

Ženske ne obdržite skrivnosti za se, ampak za druge.

Listnica uredništva.

Št. 373: Radi vojne je zveza z Vatikanom zelo težka. Morda bi šlo, ako napravite nemško ali laško prošnjo, ter jo pošljete papeževemu poslaniku na Dunaju. Naslov: Apostolska nunciatura, Dunaj IV., Theresianumgasse 31. — K. P.: Kolinska tovarna kavinih prmesi v Ljubljani. — M. F. Lublin: Obrnite se na Katol. Bukvarno v Ljubljani, ki vam bo rada ustregla. — F. K.: Ker je v Ljubljani le še malo vojakov in vojaških bolnišnic, jih zelo malo rabijo. Obrnite se na poveljstvo rez. bolnišnice št. 1 ali pa na etapno poveljstvo II. v Ljubljani. — Begunje pri C.: Ne razumemo,

kaj želite od nas. Prosimo polnega imena. — Vrhnik: Oprostite, vojaških pisem domačim ne moremo več priobčevati, ker ni prostora. — Dopisnica iz D.: Vašega dopisa ne moremo priobčiti, ker niti ne vemo, odkod je. Dopisov brez polnega podpisa načelno ne sprejemamo. Oglasite se. — Dekle iz Domžal: Kar poišči pesmico v Mohorjevi pesmarici, kakor je povedano v 9. št. »Domoljuba«.

Urednikov predalček.

F. P. Naši rekrutje so dobri fantje. Veliko trpe in malo jedo. Zato je pa zelo prav, da jih domači večkrat obiščejo obloženi — kolikor je zdej pač mogoče — s posvetnimi dobrotami in jih podpro, da ne omagajo. Kajti sedaj je v resnici še posebno vsakega slovenskega fanta škoda. Pa ni to, o čemer smo mislili govoriti. Hočemo le odgovoriti svojemu mladem prijatelju - rekrutu, ki se zdej uči pridno eksercirati, kaj mislimo o pesmici, ki nam jo je poslal »za poizkušnjo«, kakor pravi. Le na njegovo izrecno željo odgovarjamo v »Domoljubu«, sicer bi se pisмено pomenili. Torej nudi rekrut se je živo zamislil v svojo bodočnost, v duhu vidi pred sabo krvavo bitko, ki divja krog njega. Toda usoda mu ni mila: granata prileti in umori njegovo mlado življenje. Živo in izrazito opisuje pesem ta prizor tako-le:

Granata poje zum, zum, zum,
srce pa dela bum, bum, bum.

Granata črna prileti,
srce iz fanta odleti.

Nič ne rečemo, da ni vse res tako — razen, da ravno srce iz fanta odleti, to je težko verjetno — a vendar, mladi naš prijatelj, ves prizor se mora že nekoliko mileje in z drugačnimi besedami opisati, ne pa tako »grobno«, da se tako izrazimo. Koliko lepša je predzadnja kritika iste pesmi:

Stvari britkejš' na svetu ni,
kot materi če oko solzi.

To je pa lepo! Le tako naprej in Vas bo mo veseli. Drugo se bo vse popravilo.

SKRIVALNICA.

Govorje ti, medved beli,
že lovec iz zasede proži strel,
a tebi lovec smel!
gotova smrt, če slabo boš zadel.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 27. februarja: 27. 22. 85. 14. 18.
Linc, 2. marca: 39. 47. 19. 3. 22.

Pogostni pojavi bolečin v prsih pri mnogih ljudeh so čestokrat le posledica zaprtja prs proti svežemu zraku. Take bolečine zavejo tedaj docela po pravici kot bolezen vsled obleke. Če bi bile prsi mnogokrat nepokrite, bi kri hitreje krožila in opisane bolezni bi sploh ne nastopale. Nedvomno so bolezni v prsih pri divjih narodih jako redke. Da se omogoči utrjenje prs, je priporočljivo vsakdanje utrivanje gornjega telesa s Fellerjevim fluidom iz zeliščnih esenc z znamko »Elza-fluid«. To oživilja kroženje krvi in obenem obvaruje telo posledice

nagle vremenske izpremembe. Osebam, ki čisto bolehalo vsled prsnih bolečin, bodejo izpiranja jako dobro služila. 12 steklenic tega odličnega, domačega zdravila pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzart št. 16 (Hrvaško) za 14 K 32 vin. Poštne prosto na vse strani. — Dobro je, naročiti istočasno tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko »Elza-kroglice«, cena 7 K 37 vin. za 6 škatlic prosto poštne. — Oboje domačih zdravil je bilo že ob raznih prilikah odlikovanih in njih izvrsten učinek s tisoč zahvalnih pisem izpričan. Raditega naj se jih ima vedno pri roki.

500K
vam plačam ako Vam
ših kurja o. o. s. prada-
vie in trde kože tekem
3 dni s koranino. brez
bolečin na odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lonček z jantarnim
pismom K 2-75, 3
lončki K 5-50, 6 lonč-
kov K 8-50.
Kemény Kaschauer
(Kassau), posni predal
12.000 Ugrsko
100.000 zahvalnic.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico
in druge kožne bolezni
odstrani naglo in si-
gurno Paratol-domače
mazilo. Ne maže, je po-
polno brez duha, torej
se more rabiti tudi čez
dan. Velik lonček K 3-50
dvojni - velik lonček
K 6.—. Dalje Paratol-
posipalni prašek, ki va-
ruje najbolj občutljivo
kožo. 1 škatlja K 2-50.

Oboje se dobiva po povzetju
ali predplačilu pri trdniki
lekarni M. Kleisla
Paratol-Werke, Budapest VII-10.
Rezsa st. 21.

Gospodje, ki so uvedeni v industrijskih kro-
gih, pri kmetijskih društvi ter
poljedelcih, dobé dobro plačano
zastopstvo zelo rabljenih konzumskih predmetov.
Ponudbe na kemično tovarno **HUGON POLLAK,**
KRALJ. VINOGRADI, Jungmannova cesta št. 33;
tovarniški telefon 5455; pisarniški telefon 5495.

Lesni brusarji, gladilci

kakor tudi razni drugi tovarniški delavci in de-
lavke se sprejmejo ob dobri plači za trajno delo
v tovarni za lepenko (Pappefabrik) Rosenau a.
Sonntagberg, Nižje Avstrijsko.

Semenj v Metliki

bode letos v torek po sv. Jožefu, t. j. 26. marca.
Mestno županstvo v Metliki, 2. marca 1918.
Vodja županstva: Jos. Fleischmann.

Najboljša gorenjska kosa, ne dobi edino
prvi gorenjski razpošiljalni
IVAN SAVNIK, KRANJ,

katera je lahka kot pero, izdelana iz fine,
srebrno jeklene tvarine. — S to nepre-
kosljivo koso lahko kosi vsaka ženska.
Kdor še ni poskusil te kose, naj si jo na-
roči takoj, ker se je bati, da bodo pozneje
zopet zmanjkale. Za vsako koso se jamči.

Dolgotrajne cene kosa so:

cm 40 55 60 65 70 75 80 85 90
postl 5 8 1/2 6 6 1/2 7 3 1/2 8 8 1/2 9

K 8.—, 8-20, 8-40, 8-60, 8-80, 8.—, 9-20, 9-40, 9-60

Trgovci pri vsakem odjemu določeno popust.

Ženske lase

zmedene kupu-
jem po najvišji
ceni. 2e za 20
dkg po barvi in
dolžini plačam
5-9 K. Sprav-
ljajte in pošljite
po pošti vzorec.
Stane samo 40
vin. Denar do-
biti lahko. — V
zalogni imam le-
pe izdelane kute
9-30 K. Če že-
lite, pošljite mi
vzorec las in ce-
na. Točno po-
strežba. Proda-
jam najboljše
barvilo za lase
6 K. — **I. Svetec** izdeloval-
nica lik Rudolfovo, nasproti
rotovžu

Nad 1.000.000 mojih ročnih
silovnih sil v roki!

Praktično orodje
za vankogor za
šivanje usjenih
predmetov, jer-
menov, vrv, ja-
der, oprem, me-
hov, plati, čer-
ljev. — Važno za
vojake. — Raz-
prodajalcem po-
pust. Cena škatl.
šila K 5.—, pov-
zetni stroški po-
srebe. Izvoz žre-
bljev, varovalcev
podplatov in vo-
jni podplatov. **F.**
E. Lachmann,
Dunaj IX, Moser-
gasse 3, odd. 182.

Kuharice, natakarice

rabimo nujno za častniške kuhinje v voj-
nem ozemlju. — Ponudbe z natančnimi po-
datki glede nastopa, pravstvenim in služ-
benimi spričevali sprejema etapno povelj-
stvo II., Ljubljana, Dunajska cesta št. 31,
prilijže.

Varujte

svoje vinograde, sadunosnike
in vse rastline
pred listnimi ušmi, gosenicami in drugim mrčesom
s škropljenjem z »Antifagin«-om ojačeno kalifor-
nijsko lužno vodo. Radikal, zanesljiv učinek, ni-
kako poškodovanje rastlin, zelo štedilno, v in-
zemstvu preizkušeno skozi več let s čudovit, učin-
kom. Cena: 1 liter 12 K (zadostja za 50 litrov). —
Izvirna posoda 3 1/2 litra 32 K. Pošljite po povzetju
ali predplačilu **M. Jünker** v Zagrebu 14, Petrinjska
ul. 3 (Hrvaško). Obširen prospekt in porabno na-
vodilo zastoji. 616

Miši - podgane stenice - ščurki

Izdelovanje in razpošiljanje preizkuš. radikalno
učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero doha-
jajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši
K 5.—; za ščurke K 4-50; tinktura za stenice
K 2.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti
mrčesom K 1-50 in K 3.—; sem spadajoči razpra-
ševalec K 1-20; tinktura proti ušem pri ljudeh
K 1-20; mazilo za uši pri živini K 1-50; prašek za
uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri
psih K 1-20; tinktura proti mrčesu na sadju in za-
lenjadi (uničev. rastlin) K 3.—. — Pošljite po
povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Velika izbira v svili za obleke in bluže

Cene najnižje

Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Franc Crobath

625

družba z o. z.

Ustanovljeno leta 1885.

KRANJ.

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in
manjših množinah trvdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-ka izvir.
zakonito zajamčeno »Skaboform« rujavu
mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 2-30 veliki K 4.—
porcija za rodbino K 11.—. Zaloga za
Ljubljano in okolice: Lekarna pri zlatem
jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

**Dobri brivski in
lasestrižni aparati**

1. a. britev iz
srebro-jekla K
350, 4. 5; var-
nostni brivski
aparati, poniki
K 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Zamena dovolje a
ali denar nazaj. Po-
šilja po povzetju ali
predplačilu c. in k.
dvorni založ. JAN
KONRAD, izvoz-
na trdnja, Brüz
št. 1751, Cetko. 112

Mineralno milo znamka
»Pst« najpopoln. nadomestek
vseh maščobnih mil.
Izredno presenetl. čisteče,
popoln. neškodl., brez vsake
konkurence, št. 1 za čiščenje
perila. Zavoji za poskušnje
(24 kosov) K 90 franko.

Mineralno toaletno milo

znamka »Pst« v raznih bar-
vah, dobro dišeče, z veliko
smažilno močjo. Zavoji za
poskušnje (24 kosov) K 140
franko. Le proti predplačilu
zneska. Povzete 1 K več.
Ezra Kajon, Dunaj II.,
Taborstraße 50. Glavna
prodajna Litomerijske tovarne
migneralnih mil.

Cudovito šilo za šivanje le K 4-90

Nase cudovito ročno šilo za šivanje šiva tako
napro prečivne vbode kot šivalni stroj. — Naj-
veča iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in
šivati nesnje, raztrgane čevlje, konjsko oremo,
kožulovino, preproge, pogrnjala za vozove, šor-
tore, klobučevino, plašče za kolesa, vreče, platno
in vsako drugo močno blago. Dobrota za ruko-
delce; kmetje in vojske. Neobhodno potrebno za
vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba.
Jemstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem.
Cena konj. šila s sukanecem, 4 različni šivankami
in porabljenim navedilom K 4.90, 5 kosi K 13.50.
5 kosov K 23.— Pošilja po povzetju, (na hojske
proti pred plačilu.) 124

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiespnasse 13-404.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neozgodne in
jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud z vojnim riziko, otro-
ških dol., rentna in ljudska neozgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastonj
in poštne prosto. Sposobni zastopniki se spreje-
majo pod najugodnejšimi pogoji. 183

Samski hlapec

krščanskega življenja, srednjih let, prost vojaščine,
vajen kmečkega gospodarstva in konj, se sprejme
v župnišču na Dolenskem. Naslov pove iz prijaz-
nosti upravnišvo pod št. 641 (znamka za odgovor).

Sijajno bodočnost

maio turške in nove srečke avstrijskega Rdečega
križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne
vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobika
znasota čez

1.000.000 kron!

Natančno poiznalo z igralnim narutom razpošilja brez-
plačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Automatična past

za podgane K 6-80, za miši K 4-80,
love brez nadzorstva do 40 ži-
vali v eni noči, ne zapuste ni-
kake sledi in se same zopet
nastavijo. Past za ščurke »Rapid« v jams na ti-
soče ščurkov v eni noči, po K 6-90. Izorno de-
lujoči lovilec za muhe »Nova« komad K 4-20.
Povsed najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Po-
šilja se po povzetju ali proti predplačilu. Pošt-
nina 90 v. Izvoz. trvd. Tintner, Dunaj III., Neu-
linggasse 26-L.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelejkimi lasmi, ki sem jih dobila
po 14 mesečni r. bi pomade, ki sem
jo znašla sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rast
brade, in že no kratki dobi daje lasem
in brad. naravni blek in polnost,
in jih varuje pred prezgodnjim osive-
anjem do najvišje starosti.

Lenčar po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštnim povzetjem ali denar
naprej iz tvornice, kamor je naslavljati
vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za
krmila. Da to krmno živina, perutnina dobro
prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna
»Mastin« to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek.
Paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, pošt-
nine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece
za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zre.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi »Mastin«.

Konjsko žimo

vsako množino, kupuje MIHAEL MIHELICH, ščetar
v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1, nasproti
kazine.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

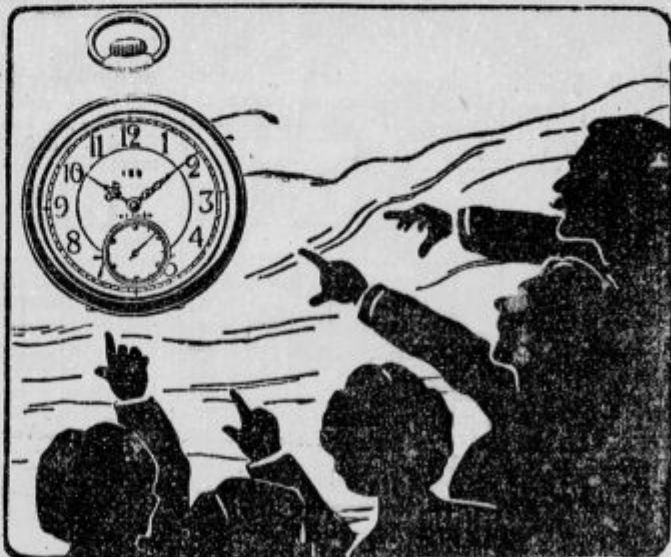
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!

Kovinaste ure . . . po K 22— 26— 32— 40— 60.—
Srebrne ure . . . po K 48— 54— 60— 70— 90— 100.—
Kovinaste verižice . . po K 2— 3— 4— 6— 10—
Usnjate verižice . . . po K 1-60 2-80 4-80

Zlatnina in srebrnina v bogati izber!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem
krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštne prosto.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.